

Psihosociālie darba vides riski finanšu sektora darbiniekiem, strādājot klātienē un attālināti

Ievads

Psihosociālie riski finanšu sektorā strādājošajiem darbiniekiem mūsdienās ir būtiska problēma, un šie darba vides riski var nozīmīgi ietekmēt gan indivīda fizisko un garīgo veselību, labklājību, gan uzņēmuma efektivitāti kopumā. Psihosociālie darba vides riski ietver dažādus faktorus, kas var radīt emocionālu, psiholoģisku vai sociālu spiedienu. Psihosociālo risku noteikšana un veiksmīga risināšana darba vietā var uzlabot darbinieku labklājību un produktivitāti (Forastieri, 2016). Darbinieku apmierinātība ir būtiska organizācijas panākumu atslēga, kurai ietekmējošie faktori ietver uzņēmuma vidi un gaisotni, attiecīgi šie apstākļi spēj darbinieku ietekmēt no psihosociālajiem aspektiem (Khan et al., 2017). Psihosociālo risku ietekme ir kļuvusi par neatņemamu dzīves sastāvdaļu, tomēr ir būtiski pievērst uzmanību faktoriem, kas izraisa stresu, ieskaitot saskari ar darba uzdevumiem un organizatoriskiem aspektiem (Thorsteinsson, 2014). Mūsdienā darba vidē psihosociālie riski ir noteikti kā viena no galvenajām prioritātēm veselības un drošības jomā darba aizsardzībā visā Eiropā. Lai gan ir pieejami pierādījumi par to, cik svarīga ir psihosociālo risku pārvaldība, joprojām ir nepieciešama labāka izpratne par šiem riskiem kopumā, jo vēl joprojām pastāv pretestība preventīvo un veselības veicināšanas pasākumu realizēšanai, lai tos mazinātu (Leka et al., 2015).

Pētījuma mērķis bija izpētīt kāda ir atšķirība psihosociālajos riskos, strādājot klātienē un attālināti, finanšu sektora darbiniekiem.

Metodes:

- 1) Aptaujas anketa (129 respondenti).
- 2) Kopenhāģenas psihosociālo risku aptaujas anketas īsā versija, lai varētu analizēt finanšu sektora darbinieku psihosociālos apstākļus (COPSOQ III et al, 2006).
- 3) Darbspēju indeksa noteikšana. Darbspēju indeksa noteikšana ir veids, kā darba devējs laikus var atklāt trūkumus darba organizācijā, kas bieži saistīti ar cilvēcisko faktoru. Darbspēju indeksa noteikšanas metodes pamatā ir kontroljautājumu kopa (Kaļķis, 2008).
- 4) Izdegšanas sindroma tests. Izdegšanas sindroma tests ir darba instruments ar kura palīdzību ir iespējams noteikt darbinieka emocionālo un psiholoģisko resursu samazināšanos jeb izdegšanu. Izdegšanas sindromu var skaidrot, kā darbinieka reakciju uz ilgtermiņa pakļautību kādam no stresa faktoriem vai faktoru kopu, kā arī ar nespēju tikt galā ar esošajām darba prasībām (Cox, Griffith, 1994).
- 5) Datu analīze, izmantojot SPSS (Statistical Package of the Social Science) 22.0 datorprogrammu.

Rezultāti:

Kopenhāģenas psihosociālās aptaujas rezultāti liecina, ka finanšu sektorā strādājošie izjūt psihosociālos darba vides riskus, strādājot gan klātienē, gan attālināti. Aprēķinātais darbspēju indekss uzrāda, ka darbspējas vidēji ir 40,25 (SD=6,35), kas liecina, ka pētītajiem darbiniekiem tās ir labas, neatkarīgi no veicamā darba veida - klātienē vai attālināti. Izdegšanas sindroma testa rezultāti liecina, ka vidēji finanšu sektora darbinieku rezultāts ir 3,44 (SD=0,64), kas

nozīmē, ka vidēji finanšu sektora darbiniekiem būtu jāapsver iespējamās pārmaiņas, lai nepalielinātos izdegšanas sindroma iespējamība. Datu statistiskais apkopojums liecina, ka starp darbspēju indeksu un izdegšanas sindroma ($r = -0.438, p < 0.001$) ir statistiski ticama, negatīva saistība, kas norāda, ka pieaugot darbspēju indeksam, izdegšanas sindroma testa rezultātiem ir tendence samazināties, un otrādi. Rezultāti norāda, ka psihosociālajiem darba vides riskiem ir statistiski ticama saistība ar nodarbināto darbspējām, kā arī ar izdegšanas sindroma iespējamību – jo vairāk tiek izjusti psihosociālie darba vides riski, jo sliktākas nodarbināto darbspējas un slik-

tāks izdegšanas sindroma testa rezultāts.

Secinājumi:

Iegūtie pētījuma rezultāti norāda, ka nav būtiska atšķirība starp psihosociāliem darba vides riskiem, darbspēju indeksu un izdegšanas sindroma testa rezultātiem atkarībā no veicamā darba veida – attālināti vai klātienē. Rezultātu statistiskā analīze norāda, ka ir statistiski ticama saistība psihosociāliem darba vides riskiem, darbspējām un izdegšanas sindroma testa rezultātiem. Šī pētījuma rezultāti ir svarīgi ne tikai finanšu sektora darbiniekiem, bet arī organizācijām, kuras vēlas īstenot preventīvus pasākumus optimālas darba vides un darbinieku labklājības nodrošināšanai.

Atslēgvārdi: attālinātais darbs, finanšu sektors, darbspējas, izdegšanas sindroms, psihosociālie riski

Primary authors: Mr SISENIS, Linards (Dr. silv); VOJAKA, Līva; STELLE, Simona

Presenter: VOJAKA, Līva

Session Classification: HFE, IE

Track Classification: Programma: Programma